

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Kazimiera Cibulskienė **RG-50.473*0229**

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Pirmiausia norėjau paprašyti, kad prisistatytumėte. Koks jūsų vardas ir pavardė?

Kazimiera Cibulskienė: Cibulskienė Kazimiera.

Alicija Žukauskaitė: Kuriais metais esate gimusi?

Kazimiera Cibulskienė: 1927.

Alicija Žukauskaitė: Kur?

Kazimiera Cibulskienė: Prienuose.

Alicija Žukauskaitė: Mes buvome pas jus atvažiavę prieš keletą mėnesių ir sugrįžom dabar, kad užrašytumėme jūsų prisiminimus apie nusikaltimus, padarytus prieš taikius gyventojus karo metu, kai vokiečiai atėjo. Kur jūs gyvenote tada?

Kazimiera Cibulskienė: Prienuose.

Alicija Žukauskaitė: Ar teko matyti nusikaltimų prieš gyventojus?

Kazimiera Cibulskienė: Vokiečių?

Alicija Žukauskaitė: Taip.

Kazimiera Cibulskienė: Prie vokiečių nepakrutėsi, vos kas, ir šaudydavo. Buvo rudmarškiniai. Čia buvo tokie repatriantai iš Vokietijos, Hitlerio draugai. Buvo ir Lietuvos kareiviai, buvo ir vokiečių kareiviai. Buvo žandarmerija. Būdavo, jei rudmarškiniai į miestą išėjo, tai šitų neleisdavo, nes jie susimušdavo.

Alicija Žukauskaitė: Tai rudmarškiniai buvo iš tų repatriantų.

Kazimiera Cibulskienė: Jo.

Alicija Žukauskaitė: O kodėl jie vadinosi rudmarškiniai?

Kazimiera Cibulskienė: Jie rudus marškinius nešiojo, ant rankos raudonas raištis su svastika.

Alicija Žukauskaitė: Bet jie kalbėdavo lietuviškai?

Kazimiera Cibulskienė: Daugiau vokiškai.

Alicija Žukauskaitė: O kaip atrodė žandarmerija?

Kazimiera Cibulskienė: Vokiška uniforma, žalia.

Alicija Žukauskaitė: Tai čia buvo vokiečiai ar lietuviai?

Kazimiera Cibulskienė: Daugiau lietuvių buvo. Ar jie buvo savanoriai, ar jie buvo paimti į kariuomenę, nes ėmė į kariuomenę.

Alicija Žukauskaitė: Ką jie darė su Prienų gyventojais?

Kazimiera Cibulskienė: Kartais maistą atimdavo... O daugiau nieko...

Alicija Žukauskaitė: Ar Prienuose gyveno žydai?

Kazimiera Cibulskienė: Prienuose? Va šita Brunzos gatvė buvo vien žydų, Vytauto gatvė iki kampo šito buvo žydų. Ir paskui ten toliau Vytauto gatvė iki Basanavičiaus gatvės, - du ar trys namai buvo lietuvių, o taip visi žydai. Čia buvo mūsų žydėlių namai, miestas. Brunzos gatvėje abiejuose pusėse gyveno vien žydai, tik gale buvo trys gyventojai lietuviai.

Alicija Žukauskaitė: O kokioj gatvėj jūs gyvenot?

Kazimiera Cibulskienė: Brunzos.

Alicija Žukauskaitė: Vadinasi, jūs gyvenot tarp žydų. Mes gyvenome pas žydą Trepkų. Jų buvo kieme medinis dviejų kambarių namas, tai mes tam name gyvenom, o jie prie gatvės gyveno.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Karas kai užėjo, vokiečiai tuoj žvaigždes uždėjo geltonas, ir jau šaligatviais negalima buvo vaikšioti jiems, neleido. Ir tuoj suėmė vyrus ir merginas, tik paliko senus žmones ir su mažais vaikais. O vyrus visus suėmė. Paliko senokus.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėt, kaip išvarė vyrus?

Kazimiera Cibulskienė: Ne, ką ten matysi...

Alicija Žukauskaitė: O kas atsitiko su vyrais?

Kazimiera Cibulskienė: Tuos vyrus visus suvarė į Kauno getą, paskui veždavo į kareivines, kareivinėse jie dirbdavo.

Alicija Žukauskaitė: O ką jie čia dirbo? Juos atveždavo iš Kauno?

Kazimiera Cibulskienė: Nežinau, ką jie čia dirbo.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėt, kaip išvežė vyrus iš Prienu?

Kazimiera Cibulskienė: Nemačiau, vaikas, kas ten leis... O moterys dar gyveno. Paskui pasakė visiems sueiti į kareivines. Su kuprinukėm, vaikai ėjo. O mūsų Krekai turėjo du sūnus ir dvi dukras. Tai sūnus ir dukrą vokiečiai buvo paėmę, o kita dukra su motina buvo namuose likusios. Tą rytą mane pakėlė. Mama buvo išvažiavusi į Kauną. Mane pakėlė anksti, atnešė 10 kiaušinių, kad išvirčiau joms. Susidėjo tuos kiaušinius, ir buvo liepta šeštai valandai ateiti į kareivines. Ir visi ėjo.

Alicija Žukauskaitė: Šeštą ryto ar šeštą vakaro?

Kazimiera Cibulskienė: Ryto. O paskui apie 11 val. juos šaudė. Jau duobės buvo paruoštos.

Alicija Žukauskaitė: Kada jas sušaudė?

Kazimiera Cibulskienė: Tą pačią dieną, kai sukvietė. Apie vienuoliktą ar dvyliką valandą.

Alicija Žukauskaitė: Kas davė nurodymą?

Kazimiera Cibulskienė: Vokiečiai, komendantas. Policija pasakė, kad reikia ateit, ir jie atėjo. Nesipriešino žydėliai. Tik vienas Erinzonas buvo pasislėpęs. Pakui kitą dieną jį surado ir išvežė į Balbieriškį.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėt, kaip tos moterys su vaikais išėjo į kareivines?

Kazimiera Cibulskienė: Aš išlydėjau į gatvę ir mačiau, kaip jie ėjo šaligatviais.

Alicija Žukauskaitė: Jie ėjo su daiktais?

Kazimiera Cibulskienė: Bagažus nešėsi. Jie galvojo, kad jie gyvens.

Alicija Žukauskaitė: Iš kur jūs žinote, kad juos tą dieną sušaudė?

Kazimiera Cibulskienė: Visi žinojo, kad sušaudė, girdėti buvo, kaip iš kulkosvaidžių davė, automatų...

Alicija Žukauskaitė: O jūs girdėjote?

Kazimiera Cibulskienė: Girdėt buvo, čia ne pertolinusiai tos kareivinės.

Alicija Žukauskaitė: Ar tada, kai jūs girdėjote, ar jūs žinojote...

Kazimiera Cibulskienė: Nežinojau, iš kur čia galėjai žinoti, kas čia darosi...

Alicija Žukauskaitė: Tai paskui mes su vaikais nuėjom prie komendantūros.

Basanavičiaus gatvėje buvo policija ir komendantūra. Ir važiavo du sunkvežimiai. Buvo vokiečių kariškiai ir keli civiliai. Civiliai tai buvo lietuviai. Visi suėjo į komendantūrą.

Paskui išėjo, sako, važiuojam į bravorą alaus.

Alicija Žukauskaitė: Tai jūs tą sunkvežimį matėt tą pačią dieną ar vėliau?

Kazimiera Cibulskienė: Tą pačią dieną juos sušaudė, nelaikė. Sakė, kas dirbo kareivinėse, tai matė, kaip juos perkrėtė. Juos nurengė, iškratė ir nuvarė tik su baltiniais, su apatiniais rūbais šaudyt. O nuo kareivinių dar paėjėt reikia.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Bet jūs šito nematėt? Čia žmonės pasakojo?
Kazimiera Cibulskienė: Na taip.
Alicija Žukauskaitė: Kada jūs matėt tuos sunkvežimius su kareiviais?
Kazimiera Cibulskienė: Tą pačią dieną, po šaudymo.
Alicija Žukauskaitė: Kai jūs matėte tuos kareivius, ar jūs supratote, iš kur jie atvažiavo?
Kazimiera Cibulskienė: Tai jau pradėjau... Jau kai šaudė, tai visi sakė, kad žydus šaudė.
Dar daugiau žmonių ten žiūrėjo.
Alicija Žukauskaitė: Ar tie lietuviai, kurie buvo tuose sunkvežimiuose, ar jūs juos pažinojote?
Kazimiera Cibulskienė: Ne.
Alicija Žukauskaitė: O kas atsitiko su žydų turtu, kai žydų nebeliko?
Kazimiera Cibulskienė: Iškraustė žydų turtą, valdininkams ko reikėjo, pasiėmė, išsivežiojo kas geriau. Čia šalia yra Šaulių namai, tai ten į salę suvežė, suvertė visą jų turtą ir paskui pardavinėjo. Tai visi draskėsi už tą turtą.
Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėte, kaip pardavinėjo?
Kazimiera Cibulskienė: Na, kaip gi, jei sakau, tai žinau.
Alicija Žukauskaitė: Kokius daiktus ten pardavinėjo?
Kazimiera Cibulskienė: Ir drabužius, ir baldus, viską. Jie gi viską iškraustė, paliko tuščius kambarius. Tik tuos neiškraustė, kuriuos užsiėmė valdininkai.
Alicija Žukauskaitė: Tai visa tai buvo kur, Šaulių salėje?
Kazimiera Cibulskienė: Šaulių salėje, Prienuose.
Alicija Žukauskaitė: Ar galėtumėte pasakyti, kas ten pardavinėjo tuos daiktus?
Kazimiera Cibulskienė: Nežinau.
Alicija Žukauskaitė: Gal jūs žinote, kas iškasė tas duobes?
Kazimiera Cibulskienė: Žydai išsikasė. Sakė, kad kai atvydavo vyrus tuos, tai juos varydavo. Žmonės šnekėjo.
Alicija Žukauskaitė: Gal galėtumėte apibūdinti, kiek laiko truko tas šaudymas? Kiek laiko jūs girdėjote tą šaudymą? 10 minučių, valandą?
Kazimiera Cibulskienė: Nežinau... Mums nelabai svarbus buvo tas laikas, vaikams, tik baisu buvo ir viskas, kada toks šaudymas.
Alicija Žukauskaitė: O po to šaudymo ar jūs buvote nuėjusi į tą vietą?
Kazimiera Cibulskienė: Ne, niekad. Eidavau į kaimą pas gimines, niekad neužsukau, man baisu žiūrėt. Dabar yra aptverta, paminklas pastatytas, prižiūrimi tie kapai.
Alicija Žukauskaitė: Gal prisimenate, kokį mėnesį vyko tas šaudymas?
Kazimiera Cibulskienė: Gal liepos mėnesį?
Alicija Žukauskaitė: Aną kartą, kai kalbėjomės, jūs minėjote, kad Prienuose buvo baltaraiščiai.
Kazimiera Cibulskienė: Tai jie žydus varinėjo, žiūrėjo, kad nebūtų pasislėpusių kambariuose, ir kad eitų greičiau.
Alicija Žukauskaitė: Kodėl jūs juos vadinate baltaraiščiais?
Kazimiera Cibulskienė: Todėl, kad jie nešiojo baltą raištį ant rankos. Jie kalbėjo lietuviškai. Tai ne vokiečiai, o lietuviai.
Alicija Žukauskaitė: Ar daug jų buvo Prienuose?
Kazimiera Cibulskienė: Nežinau, neskaičiavau.
Alicija Žukauskaitė: Ar du, ar dvidešimt?
Kazimiera Cibulskienė: Negaliu pasakyti skaičiaus, kiek jų buvo.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Ką jie dar darė?

Kazimiera Cibulskienė: Šeimininkė man liepė išimti bulvių iš rūšio ir pašerti karves. Tai buvo, kai juos jau varė iš namų. Aš įlipau į rūšį imti bulvių. Mane užpuolė baltaraištis su šautuvu: ką tu čia darai? Dink greičiau iš čia.

Alicija Žukauskaitė: O paskui tas karves kas nors pasiėmė?

Kazimiera Cibulskienė: Valdžia turbūt pasiėmė.

Alicija Žukauskaitė: O gal jūs žinote kokias nors baltaraiščių pavardes?

Kazimiera Cibulskienė: Nežinau.

Alicija Žukauskaitė: Kas užkasė duobes?

Kazimiera Cibulskienė: Nežinau, kas užkasė.

Alicija Žukauskaitė: Ką žmonės kalbėjo apie tą užkasimą?

Kazimiera Cibulskienė: Žmonės kalbėjo, kad kas eis kast, tai duos žydų rūbų iš kareivinių.

Alicija Žukauskaitė: O žmonės ėmė tuos daiktus, pavyzdžiui, šaulių salėj, ko gi neims.

Alicija Žukauskaitė: O ten galima buvo pasiimti, ar ten reikėjo nusipirkti?

Kazimiera Cibulskienė: Ten iš tos salės tai pirkt reikėjo, o ten, kur reikėjo užkast žydus, davė maišus drabužių šiaip.

Alicija Žukauskaitė: O jūsų šeima ką nors pirkto Šaulių salėj?

Kazimiera Cibulskienė: Ne, mes neėmėm nė vieno daikto. Mes gyvenom tarp jų ir nepasiėmėm nieko, mums nereikia.

Alicija Žukauskaitė: Ar kunigas per pamokslą sakė, kas atsitiko?

Kazimiera Cibulskienė: Ne. Buvo mūsų klebonas amžinatilsį Valaitis, ir buvo žydas Molovickas. Jis draugavo su šauliais. Kai varė žydus, klebonas jį pasiėmė pas save ir davė jam kambariuką viršui, klebonijoje pakavojo, pakrikštijo Jonu. Na ir buvo. Kad jis būtų neišėjęs, tai gal ir būtų buvęs. Bet čia Prienuose vokiečių kariuomenėje buvo toks vokietis Bliuka. Tas išėjo, o, sako, sveikas... O tu čia dar žyde? Sako, aš Jonas, o ne žydas. Sako, tai tuoj būsi raudonas. Pašaukė kitą kareivį, nuvarė ir sušaudė.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs šitą matėt, ar tik girdėjot?

Kazimiera Cibulskienė: Aš nemačiau, bet pasakojo žmonės.

Alicija Žukauskaitė: Tas epizodas, kai jūs matėt tuos du sunkvežimius su tais vokiečiais ir su tais civiliais lietuviais; ar galėtumėte papasakoti, kaip jie elgėsi?

Kazimiera Cibulskienė: Sėdėjo mašinoj ir viskas.

Alicija Žukauskaitė: Bet kaip jie atrodė?

Kazimiera Cibulskienė: Sėdėjo ir viskas, juokėsi. Ko jie verks, jei ėjo šaudyti.

Alicija Žukauskaitė: Ar jūs matėt, kaip atvažiavo tie sunkvežimiai, ar kaip išvažiavo, ar tiesiog stovėjo?

Kazimiera Cibulskienė: Atvažiavo tos mašinos ir sustojo prie komendantūros. Vienas vokietis išlipo, nubėgo į komendantūrą, grįžo ir visi nuvažiavo. Šitą mačiau.

Alicija Žukauskaitė: Gal dar teko matyti kokių nors smurto atvejų prieš gyventojus?

Kazimiera Cibulskienė: Ne, nieko nežinau.